

Zpravodaj Klubu čtenářů Bohumila Hrabala

N Y M B U R S K Ý

PÁBITEĽ

číslo 60

Realizovaný nápad od piva je zapomenut

Hrob České Literatury ve Škvorci

V roce 1992 se sešli přátelé sdružení v Pražské imaginaci (původně samizdatová edice založená v roce 1985 Václavem Kadlecem, po roce 1989 nezávislé nakladatelství) na hřbitově ve Škvorci. Uspořádali pietní akt pochování České Literatury.

Jak k tomu došlo? Václav Kadlec vzpomíná: „Nápad pohřbit českou literaturu vznikl celkem logicky u piva a podstatným spouštěčem při tom byla okolnost, že Jiří Trnka vedle práce údržbáře v národním podniku RaJ Praha 1 měl jako vedlejší pracovní poměr funkci hrobníka ve Škvorci. Škvorec býval kdysi oblíbeným výletním místem, ale ani v dobách největší slávy zde nebyl pro hrobníka nadbytek práce, takže vznikl prostor pro jeho rozsáhlé kulturní aktivity.

Pražská imaginace se registrovala v roce 1990 jako volná živnost nakladatelská a pokračovala legálně v do té doby protisátinní samizdatové činnosti. V prostředí prvobytně pospolného kapitalismu jsme samozřejmě brzy zjistili, že podnikáme v oblasti, které nerozumíme, a v podmínkách, které nejsou podnikání nakloněny. Navíc se na trhu najednou objevily tisíce dříve zakázaných knih a zákazníci, po chvilkovém počátečním nadšení, ztratili zájem.

V úvahách o recesistickém pohřbu české literatury bylo od začátku jasné, že hrob bude mimo areál, u hřbitovní zdi – jednak je to tradiční místo posledního odpočinku sebevrahů, druhak pan Trnka nehodlal nikterak zmenšovat rozsáhlý pěstěný trávník, který sloužil jako zdroj píce pro jeho králíky. Pro potřeby akce navštívil Pohřební službu Kos a Žížala (je to k nevíře, ale oba pánové dodnes podnikají v oboru, byť odděleně, na stejném náměstí v Českém Brodě). Jsa obchodně zdatný, žádal slevu na nejlevnější druh rakve s odůvodněním, že se jedná o kulturní akci. Když neuspěl, požadoval alespoň nějakou menší velikost, třeba dětskou, ale ta nebyla na skladě a navíc dětské rakvičky jsou dražší, protože cena není úměrná množství materiálu, ale žalu pozůstalých...

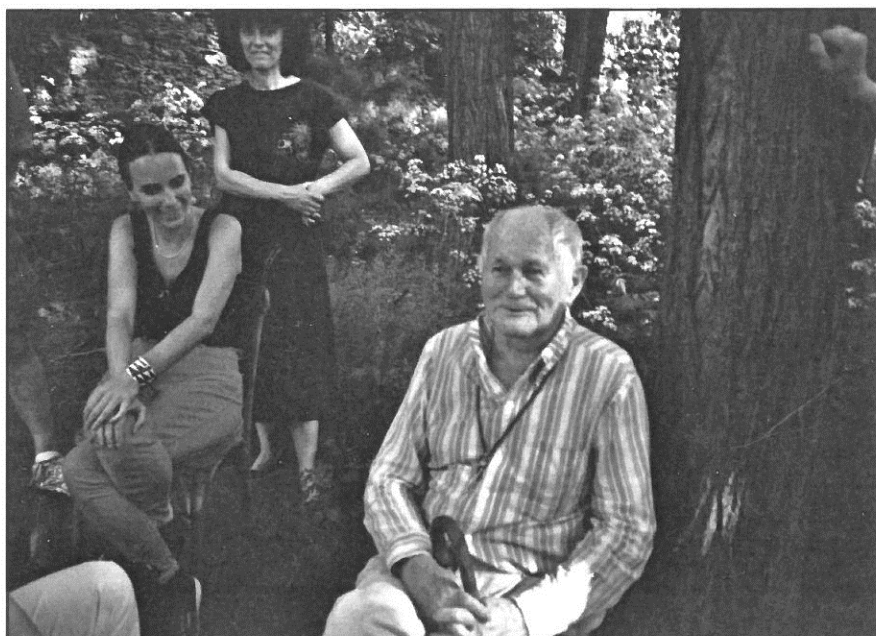

Claudio Poeta, Ivan Kott, Václav Kadlec, Jiří Trnka, nejstarší dcera Claudia Poety Tereza, Bohumil Fišer.

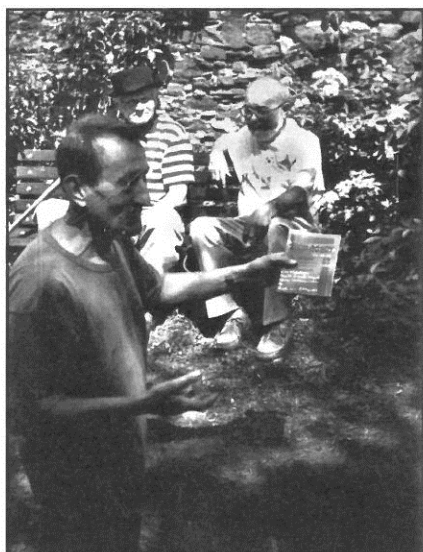
Zároveň nechal hrobník Jiří Trnka vyrobít černou skleněnou desku s bílým nápisem „Zde odpočívá česká literatura“ a logem Pražské imaginace, takže výdaj mohl být veden jako reklamní předmět. Desku

připevnil ke starému náhrobnímu kameni, který umístil v záhlaví hrobu.“

Spřízněné duše byly sezvány smutečným oznámením s mottem – citátem myšlenky Pavla Josefa Šafaříka z roku 1841:

Bohumil Hrabal na jednom z pozdějších setkání ve Škvorci.

Výtvarník Jaroslav Rotbauer exhumuje knihy (1993).

Na znovupohřbení České Literatury se podílel i Bohumil Hrabal (1993).

„Literatura česká, stísněna jsouc nepříznivými okolnostmi, doma i vně na ni tlačícími, pokaždé byla předmětem lásky a péče jen malého počtu jednotlivých milovníků, zhusta služkou, vnějšímu pánovitému vlivu podrobenou, někdy pouhou hrou náhody, a tudy vždy přirozeně zůstala kusá a zlomkovitá.“

V textu parte dále stálo: „Oznamujeme všem příznivcům, že naše milénka, manželka, maminka, macecha a tehýně, slavná ČESKÁ LITERATURA bude Pražskou imaginací 13. června 1992 uložena k odpočinku na hřbitově ve Škvorci. Sraz smutečních hostů je v 10.28 hod. v Úvalech na nádraží, odkud se truchlící průvod odebere procházkou na pietní místo. Kdo jste ji znali, vzpomeňte s námi!“

Jménem pozůstalých byli podepsáni: Pražská imaginace, Eduška (Eda Kriseová) s Evičkou (Eva Kantůrková) – vnučky,

Bohoušek (Bohumil Hrabal), Egonek (Egon Bondy), Milánek (Milan Kundera) a Pepíček (Josef Škvorecký) – vnuci, Jarmila, Hynek a Vilém – pravnoučata (odkaz na Máj Karla Hanka Máchy), ostatní pohrobci.

Před škvoreckým hřbitovem se v den pietní akce sešla poměrně velká skupina lidí. Místní noviny přinesly oznámení, že rakev věnovala firma Kos a Žízala, nějaký novinář, přesvědčený, že pravda je to, co si vymyslí, napsal, že se očekává účast Josefa Škvoreckého... Hrob byl otevřený, rakev zaplněna neprodejnými výtisky, řečnilo se a pojídaly utopence. Místní občané sešlost neviděli rádi, mysleli, že je to něco proti něčemu.

„Sešli jsme se v tomto tichém koutku, abychom symbolicky uložili dámu, českou literaturu, protože totální nezám je stav, ve kterém se dnes nachází. Chceme založit tradici každoročního ukládání literatury do životadárné hlíny a každoroční její exhumace s potajnou vírou v možný zázrak. Z hlediska věků urodí se sice básník tak jednou za deset, dvacet let, ale potřeba psát a být také čten je neustálá a nezapočetelná,“ řekl nakladatel Václav Kadlec u zdi hřbitova.

V hrobu spočinula rakev s několika desítkami knih. Na pomníčku stálo >Zde odpočívá česká literatura. Spi sladce!<

„Šel jsem do pohřební služby v Českém Brodě, tak jako člověk chodívá do obchodu pro rohlíky, a žádal jsem rakev. Jen velmi svízelně se mi podařilo funebračka, který trval na tom, že s nebožtíkem nemůžeme jen tak manipulovat, ale on že nám všechno rád zařídí, přesvědčit, že nebudeme pohřbívát člověka. Pak jsem rakev přivázal na zahrádku na střeše auta a jel domů. Divím se, že tehdy nedošlo k hromadným autonehodám, neboť to budilo velkou pozornost,“ vzpomíná Jiří Trnka.

Další z účastníků Ivan Kott osvětluje, jak pohřeb proběhl: „Ten prostor před tavním hřbitovem je velký, se stromy a keři, takže nic nebránilo tomu, aby tam Jirka Trnka vy-

Druhá zleva Barbara Poetová, Claudio Poeta, Jana Mazalová, Oldřich Hamera (1992).

kopal hrobeček. Do rakve jsme naskládali nějaké knížky, hlavně z Kadlecova nakladatelství Pražská imaginace. Rakev do hrobu spustili a hrob byl upraven včetně vztyčení pomníčku s nápisem.“

Následující rok se 5. června sešlo u hrobu několik desítek lidí na první exhumaci. Vzhledem k tomu, že se možný zárazek zájmu společnosti o literaturu nekonal, nebyly knihy z lůna hrobu vyzvednuty, naopak, přítomní přidali další. Spisovatel Bohumil Hrabal například do hrobu vhodil svoji knihu *Večerníčky pro Cassia*, která se teprve následující den dostala na pulty knihkupeců.

Tomáš Mazal zaznamenal v Hrabalově biografii jeho následné pocity: „*To se nedělá! Můj přítel a vydavatel mě nechal vhodit knížku do hrobu, mě nově vydané knížky jsou mé nově narozené děti...“*

„*Kromě Bohumila Hrabala tam byla spousta lidí, například Claudio Poeta s dcerami, knihkupec Bohouš Fischer...“* říká Ivan Kott.

Někteří z účastníků jezdili do Škvorce i v následujících letech, postupně ale ubývali a po deseti letech to vše skončilo.

„*Tradice poutí do Škvorce ke hrobu české literatury ovšem vzápětí vyhasla. Dokud se účastnil Bohumil Hrabal, našlo se vždy pár zájemců, ale když jsme pak po deseti letech znovu otevírali hrob a kontrolovali zetelé zbytky knih, bylo nás jen pár,“* s nostalgií říká duchovní otec „pohřbu“ Václav Kadlec.

Pomníček byl po čase vandaly povalen, deska s nápisem zmizela. Že tady spočívá Česká Literatura, už ví jen málokdo.

Dnes už ke hrobu chodí pouze Jiří Trnka se svým psem Bonem.

Ohlédnutí za letošními akcemi

STOPY BOHUMILA HRABALA

Fenomén Bohumil Hrabal zdá se být věčný. I když letos v únoru od spisovatelovy smrti uplynulo již 20 let, pořád v našich myslích žije. Je tu s námi, co jsme nedočkávě stávali fronty na jeho nové knihy a někdy měli vzácnou možnost se s ním osobně setkat, i se čtenáři, kteří propadli jeho kouzlu později. Je obecně známo, že Hrabalův život byl spojen ponejvíce s Prahou (jen v ulici Na Hrázi 326/24 žil asi 23 let) a s Nymburkem. Tyto dvě oblasti se také nejvíce v jeho tvorbě objevují, díky skvělým filmovým zpracováním

si určitá místa můžeme představit i vizuálně. Obě tato místa se k hrabalovským oslavám vždy aktivně připojují. Nejvýznamnější místa spojená se spisovatelem popsal Tomáš Mazal ve své knize *Cesty s Bohumilem Hrabalem* (Academia 2011). V Nymburce, městě velmi blízkém Hrabalovu srdci, založili obdivovatelé jeho díla Klub čtenářů Bohumila Hrabala. V tamní městské knihovně je otevřen Literární kabinet Bohumila Hrabala s možností přečíst si Hrabalovy knihy i literaturu o významu a ohlasu jeho díla. Současně se vznikem Klubu byl založen časopis *Nymburský pábitel*, jeho šéfredaktorem je spiritus agens celého klubu a všech jeho akcí – Jan Řehounek. Ten se také letos zúčastnil v Nymburce konané mezinárodní konference *Schizofrenická historiografie – Literatura Bohumila Hrabala v dějinných zlomech krátkého 20. století*.

Novinář, spisovatel a fotograf Jan Řehounek, fajnšmekr na regionální historii a život Nymburska, vydal k hrabalovskému

tématu ve svém nakladatelství Kaplanka několik knih. Na většině z nich se autorsky a editorsky podílel. K 15. výročí Hrabalova úmrtí vydal *Nymburkem ve stopách Bohumila Hrabala* a k letošnímu výročí zpracoval stejným způsobem Kersko v knize *Kerskem ve stopách Bohumila Hrabala*. Kniha byla oficiálně slavnostně pokřtěna na pravidelné akci Hrabalovo Kersko v Lesním ateliéru Kuba v sobotu 20. května 2017.

První část útlé knížky obsahuje vyznání osobností se vztahem k idylickému Kersku, jednak vzpomínku samotného autora knihy, potom vzpomínku Jiřího Menzela, Zdeňka Svěráka, učitele Bedřicha Stehna, nakladatele Tomáše Mazala, fotografa Milana Richtermoce (zemřel 2016), pamětníků z řad sousedů a obyvatel Kerska, z nichž někteří v poslední době rovněž odešli na věčnost. Zvláštní pozornost si zasluhuje kapitola *Návštěvy v Kersku*, jejímž autorem je Ivan Kott. Ten byl zřejmě jedním z posledních, kteří o vikendu 1. a 2. února 1997 navštívili Bohumila Hrabala v nemocnici před jeho smrtí. Velmi zajímavě připomíná kromě „kočenek“ např. přátelství Hany Hegeřové a Bohumila Hrabala nebo se zmiňuje o tom, jak spisovatele vezli na Pražský hrad, kde byl vyznamenán panem prezidentem Havlem.

Druhá část knížky představuje fotografie nejdůležitějších kerských „pamětihodností“. Fotografie jsou uváděny souvisejícím textem z Hrabalovy prózy (samozřejmě ponejvíce ze *Slavností sněženek*) a informací o sou-

časném stavu. Líbívé jsou sochy kočenek na stanici autobusu či u Lesního ateliéru. Rozesmutní informace o památné borovici Švarná Tonka, kterou orkán Kyril v roce 2007 vyvrátil. A dech vám vyrazí zpráva u zbožné řezbářské sochy sv. Josefa: „*V sobotu 25. srpna 2012 byla v Kersku u Svatojosefského pramene odhalena dřevěná socha sv. Josefa. Jejím autorem byl sochař Ivan „dědek“ Šmíd z Libošovic u Mladějova. Socha se stala nejen atributem krásného místa, ale i turistickou atrakcí. V polovině prosince však zůstalo celé Kersko i široká veřejnost v šoku – neznámý vandal odřízl soše motorovou pilou hlavu. Místní se ale nevzdali, vyhlásili veřejnou sbírku a u příležitosti Hrabalova Kerska 2014 se na podstavci u pramene objevila socha nová. Lidská omezenost, hloupost a zloba však nemá meze, neboť v říjnu 2015 přišla o hlavu i socha nová. A tak je Svatojosefský pramen opět bez svatého patrona.“* Kniha souzní s vyhlášenou 7 km dlouhou Naučnou stezkou Bohumila Hrabala, zachycuje poetické Kersko, ale novou vilu expozlance Petra Tluchoře mezi pamětihodnosti nezařazuje. Informace pro zájemce o milou připomínku Hrabala a Kerska: <http://rehounek-kaplanka.webnode.cz/>.

Dana Tuzarová
(Původně napsáno pro zpravodaj Jonáš klubu.)

Pozn. redakce: Socha sv. Josefa už opět u Svatojosefského pramene stojí – třetí v pořadí, a podobných „pamětihodností“ jako připomenuté betonové monstrum pana expozlance přibývá v Kersku jako hub po dešti.

Hrabal byl maďarský spisovatel, který jen náhodou psal česky

Ve středu 19. července byla v Nymburce slavnostně zahájena výstava s názvem *Momentky z Hrabalovy galaxie*. Na tom by nebylo nic neobvyklého – Hrabal k Nymburku nerozlučně patří, kdyby výstava nepocházela z Maďarska.

Kořeny jejího vzniku sahají až do roku 1999, kdy do pivnice U Černého vola v Praze zašli Zsolt Odler, László Huszár, László

Ladócsy, Gábor Bereczky a Tamás Asztalos, Budapešťané, kteří obdivují českou kulturu. Při pivu tehdy založili Kruh přátel Černého vola (Fekete Ökör Baráti Kör).

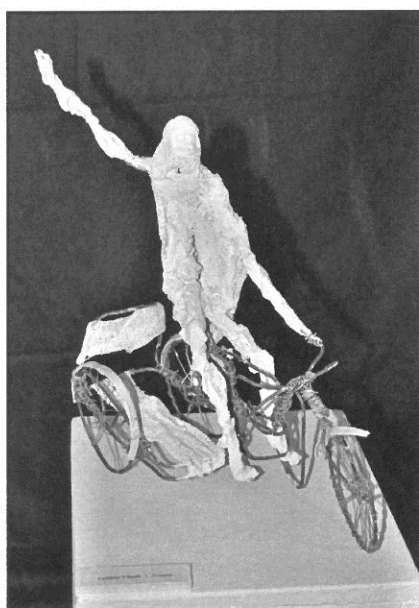
Od té doby vzniklo několik projektů, které se umělecky pojí k České republice, např. román Tomáše Asztalose *Trhlina*, pivní bedekr Andráse Hagymásoho *Průvodce pražskými krčmami* či výstava akvarelů László Ladócsyho *Zlatá Praha...*

V roce 2005 vznikla z iniciativy Tamáše Asztalose výstava *Momentky z Hrabalovy galaxie*, kterou nyní Klub přátel Černého vola předložil české kulturní veřejnosti v historické sladovně nymburského Postřižinského pivovaru.

Při mezinárodní hrabalovské konferenci, která v Nymburce proběhla letos na přelomu března a dubna, se na tom představitel budapešťského spolku Bohemia a Klubu přátel Černého vola Miklós Orvos a László Polgár dohodli s ředitelem nymburského pivovaru Pavlem Benákem.

Výstava, jak říkají její autoři, je hermeutická – představuje momentky ze života Bohumila Hrabala očima jeho maďarských obdivovatelů a zahrnuje celou řadu výtvarných a uměleckých oborů. Je „pestrobarevnou kolekcí obrazů i plastik, novinových článků, fotografií a nejrůznějších relikvií spjatých s hrabalovským kultem“.

Pro návštěvníka výstavy byla zajímavá nejen prezentovaná díla, ale i způsob jejich instalace. Ta reagovala na historický

prostor sladovny i jeho účel a jako nosný prvek využívala předměty zde běžně užívané, například manipulační vozíky, ale především bedny na Postřižinské pivo. Ty tvořily výstavní panely či pulty a vertikálně řazené pak symbolicky přiznávaly i klenby prostoru.

V expozici bylo možno obdivovat díla patnácti autorů: obrazy, grafiky, fotografie, plastiky, sochy, ale i instalace novinových výstřížků, knih či zarámované verše a texty. Vše samozřejmě se vztahem k osobě a dílu Bohumila Hrabala.

Kolekce vznikala postupně v letech 2005–2017: Tamás Asztalos, diafilm, texty, verše, objekty, István Bakos, sbírka článků o Hrabalovi, † Dr. Atanáz Fedinecz, panó, András Hagymáso, krčmografie, objekty, Gábor Homolya, box, Balázs Kocsis, sochy, malé plastiky, masky, Sebestyén Monori, so-

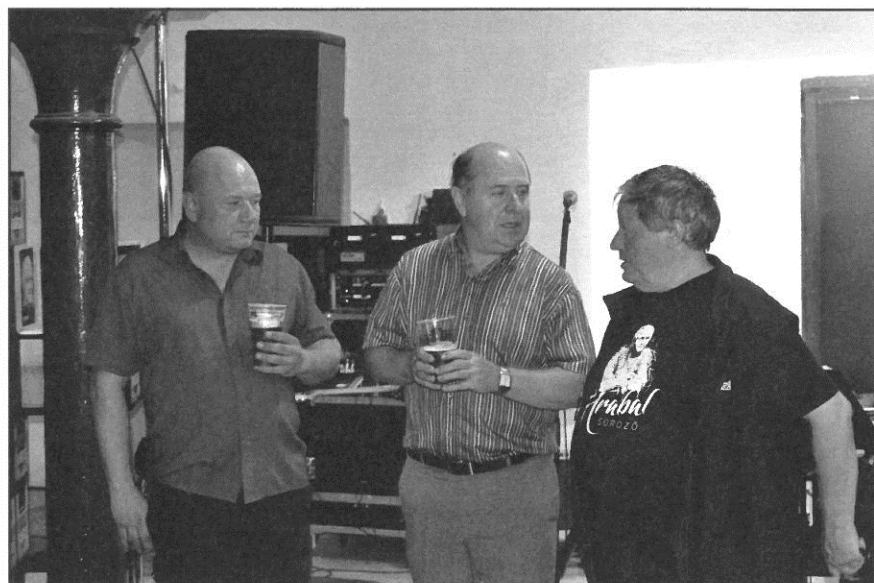
cha, László Ladócsy, akvarely, malby, malé plastiky, masky, Zsolt Odler, fotografie, Miklós Orvos, sbírka dedikovaných knih, László Polgár, text, János Rónaszegi, vypalování do dřeva, István Sági, fotky, objekty, † Sándor Sebestyén, malé plastiky, Attila Tomaji, verš. Překladatelé textů: László G. Kovács, Tomáš Vašut, Robert Svoboda.

V Maďarsku byla výstava prezentována ve více jak dvaceti městech a nutno říci, že s velkým úspěchem.

Ne nadarmo řekl při vernisáži László Polgár: „Hrabal byl maďarský spisovatel, který jen náhodou psal česky.“ Vyjádřil tak úžasný vztah Maďarů k Hrabalově literatuře a jeho velkou popularitu v maďarské kulturní společnosti.

Výstava ve sladovně nymburského pivovaru byla volně přístupná do 26. srpna.

Slavnostní zahájení výstavy: Miklós Orvosz, Pavel Benák, László Polgár.

Příběhy z Kerska jí zůstaly hluboko v srdci...

Z filmového scénáře *Slavnosti sněženek*: U Franců, exteriér – den. Pan Franc: *Jak by tady bylo ale krásně, kdyby nebylo tolik plínek, jak by tady bylo krásně, kdyby nebyly ty děsný vosy!* Na zápraží teď stojí mladá žena, třepe chlapečkem a její silný hlas volá na pana France, který za-

Civilní fotografie Blanky Lormanové.

sažen rozpráhne ruce, jako by se vzdával. Mladá žena: *Dědku, co čumíš? Seber se a jdi na pastvu, ať se zase nevracíš za tmy. Slyšíš?...*

Mladou ženu ve filmu ztvárnila herečka Blanka Lormanová. Jejími filmovými rodiči byli Blažena Holíšová a Rudolf Hrušínský.

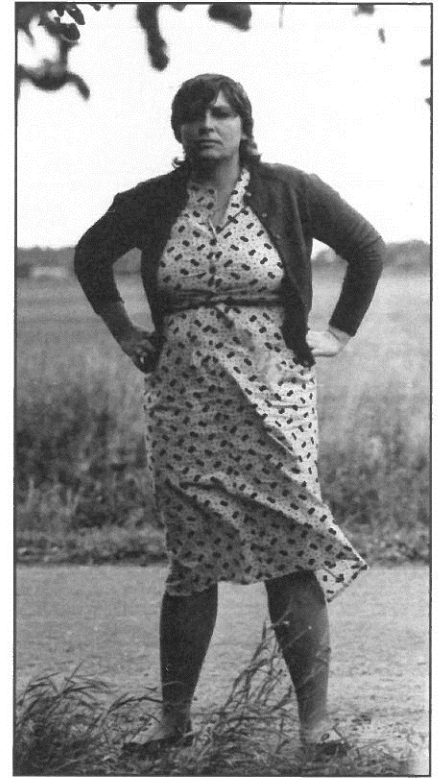
V roce 2013 jsem Blanku Lormanovou požádal o rozhovor do připravované knihy o Slavnostech sněženek – o skutečných postavách, o natáčení filmu v Kersku – ale hlavně o panu Hrabalovi. Vyzpovídal jsem ji tehdy v jejich rodinném Divadle U Valšů. Na Sněženky vzpomínala ráda: *„Není to jednoduchý film. Prolíná se v něm smutek i život. Bylo to nádherné natáčení. Tehdy jsem byla ještě takové mladé tele. Když je člověk hodně mladý, nedovede si to vychutnat tak, jak by si to vychutnal později. Hrál tam totiž opravdoví mistři.“*

Blanku Lormanovou jsem pozval na křest knihy do Kerska, moc jsem se na ni těšil. Připravil jsem pro ni také setkání s Věrou Francovou – Kutifelovou, kterou ve filmu ztvárnila. Koho by tehdy napadlo, že se setkají naposledy. Herečka Blanka Lormanová zemřela 11. června 2017. Na jejím parte je napsáno: *Milovala radost, radost rozdávala, vyhýbala se všemu, o čem se domnívala, že radost ničí.*

Když jsme si tehdy před čtyřmi lety povídalí, skončilo to tak, že nakonec zpovídala ona mě. Příběhy z Kerska byly totiž ze života, opravdové. Jí zůstaly hluboko v srdci

a chtěla znát jejich pokračování. Škoda, že slovy nedokážu popsat zasněný výraz této milé paní...

Bronislav Kuba, Kersko

Blanka Lormanová ve Slavnostech sněženek.

Chmel v Postřižinském pivovaru česali i politici

V sobotu 26. srpna uspořádal nymburský pivovar, jenž nese název podle Postřižín Bohumila Hrabala, již třetí symbolickou dočesnou.

„Políčko se sladovnickým ječmenem a malou chmelnicí jsme založili, abychom mohli především dětem a mládeži při exkurzích dokumentovat všechny postupy vedoucí k výrobě piva,“ vysvětlil ředitel Pavel Benák, proč pivovar na svém pozemku pěstuje chmel.

O třinácté hodině se v areálu pivovaru začali scházet lidé, aby po chvíli přihlíželi slavnostnímu stržení štoků z políčka o 68 rostlinách žateckého poloraného červeňáku, po němž se mnozí sami zapojili do česání chmelových hlávek. Řada z nich si po letech připomněla studentská léta, kdy jezdili vždy v závěru prázdnin na chmelové brigády. Mezi česáči se objevily i tváře známé z politické sféry – exministryně Kateřina Valachová, předseda Parlamentu ČR Jan Hamáček a starosta města Poděbrady Ladislav Langr. Tuto příležitost si nenechal ujít ani nymburský starosta Pavel Fojtík.

Účastníci dočesné si mohli prohlédnout v prostorách staré sladovny výstavu maďarských výtvarníků Momentky z Hrabalovy galaxie, pozornosti neušla ani pamět-

ní deska, kterou pivovar odhalil v roce 1997 na vnější stěně sladovny Bohumilu Hrabalovi, ve výšce „kam čurají psi“.

K dobré pohodě hrály až do večera kapele Huafí, Diesel, Nespoutaní hoši a Telegraf

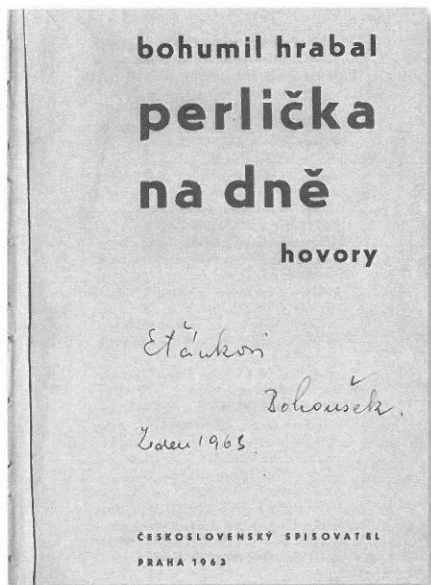
a samozřejmě nechybělo čerstvě čepované Postřižinské pivo včetně třináctistupňového Něžného barbara. Aby nebyli ošizeni ani řidiči, bylo na čepu i nealkoholické pivo Střízlík.

Chmel česou Pavel Fojtík, Kateřina Valachová, Jan Hamáček, Pavel Benák a Ladislav Langr.

Jak se zrodil kocourek Eťánek

VZPOMÍNKA NA SYNAGOGU A SPORTOVNÍ KLUB NEUMANN

Když mi v roce 1960 na jaře poprvé sdělila zkušební komise DAMU, že nemám talent na herectví, stal jsem se v srpnu umělecko-technickým pracovníkem. Tak vznešeně zněla smlouva na místo kulísáka v divadle SKN, které Bohoušek Hrabal přejmenoval na „Sportovní klub Neumann“. Stal jsem se v sedmnácti letech kolegou, tenkrát ještě neznámého spisovatele, a to mě poznamenalo na celý další život. S drzostí mládí jsem si z Hrabala dělal srandu. Když se mi podařilo ho vytočit, nadával mi slovy: „Vy Náno přiblblá, vy taky neskončíte normální smrtí!“ Vymyslel pro mě přezdívku „Eťánek“, tím že škrtl „P“ z mého křestního jména a když si později přivezli s jeho ženou Pip-sí z Nymburka malého kocourka, říkali mu jako mně – „Eťánek“.

Divadlo mělo sklad dekorací v libeňské synagoze a tak se téměř denně jezdilo s károu Ludmilinou ulicí. Při jedné takové jízdě, káru se mnou táhli pan Hrabal a Franta

Moser, bylo to pár dnů poté, co v Plameni vyšly dvě Hrabalovy povídky, míjel nás ředitel Lohniský a při pozdravu uctivě smekal. Hrabal to komentoval „Hele von už to asi čet...“

Hodně času jsme trávili v synagoze, když se dělala inventura nábytku a nebo když se likvidovaly staré dekorace. To se pak často muselo chodit čurat k akátu, který rostl u „kostelíčka“, jak jsme důvěrně synagogu oslovovali, akát tam stojí dodnes a tak se vlastně stal stromem kultovním.

Když vyšla Perlička na dně byl jsem na vojně, a tak jsem v lednu 1963 dostal od Hrabala opožděný dárek pod stromeček s jeho věnováním. Kdo by si pomyslel, že po padesáti čtyřech letech budu v kostelíčku říkat Hrabalovu Hlučnou samotou a Taneční hodiny. Neuvěřitelné se stane skutkem a až bez talentu, se budu nakonec čtyřicet pět let živit hraním divadla.

Petr Drholec

Václav Junek

Nakreslil jsem slabikář

Velký návrat Václava Junka, tedy jeho díla, jsme připravili v Kersku. Po celé prázdniny byla v Lesním ateliéru Kuba v Kersku k vidění výstava obrazů a kreseb Václava Junka (1913–1976). Je to ten malíř Junek, na kterého mnozí místní stále vzpomínají. V Kersku vlastnil dům (1961–1976) po Barhoňových na břehu Labe.

Rád maloval obrazy lodí, ilustroval velké množství dobrodružných knih, ale také

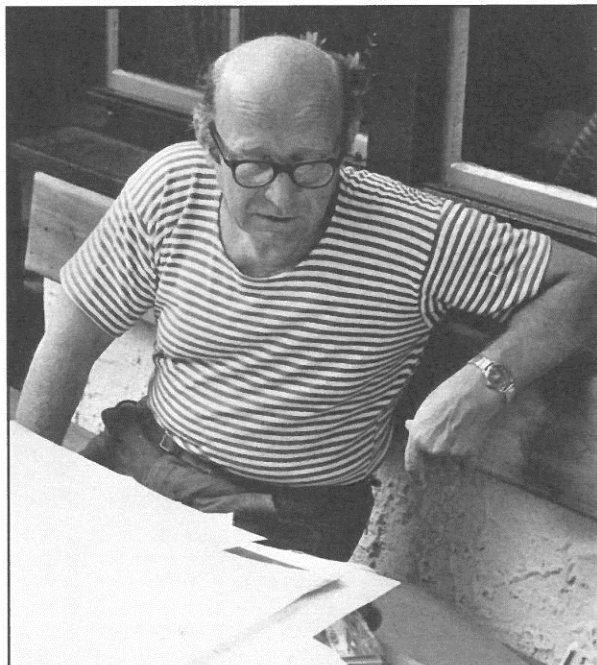
lepirel pro děti. Byl jedním z výtvarníků Rychlých Šípů a mnozí z nás si ještě pamatují milé obrázky ze slabikáře. Výstavu tvorby z pozůstalosti Václava Junka jsme připravili s jeho vnučkou Petrou Čvančarovou a synem – spisovatelem Václavem Junkem mladším. Ten o vztahu otce ke Kersku v knize Slavnosti sněženek – lidské osudy a odhalená tajemství v Hrabalově Kersku uvedl: „Táta Kersko miloval, byl tam doma a šťastný. Byl to jeho svět a už od konce zimy to s ním v Praze nebyvalo k vydržení.“

Ve filmu Slavnosti sněženek mistra Junka ztvárnil Ferdinand Havlík. Slavnou scénu, odehrávající se před prodejnou Jednoty, popsal v povídce Čekání na chleba Bohumil Hrabal takto: „...a paní vedoucí vyšla do slunce a přinesla takový majolikový talíř s anděličkem, buclatým chlapečkem, talířek ale na dvě půlky. Pane Junek, mistře, řekla, když tedy nemáte pro mě nějaký obraz, který se vám nepovedl, tak prosím vás, nemohl byste mi spravit tady toho přelomeného andělíčka, slepit tu prádylku? A nastavovala před oči pana Junka rozbitou mělkou mísu, ale panu Junkovi se zatmělo v očích

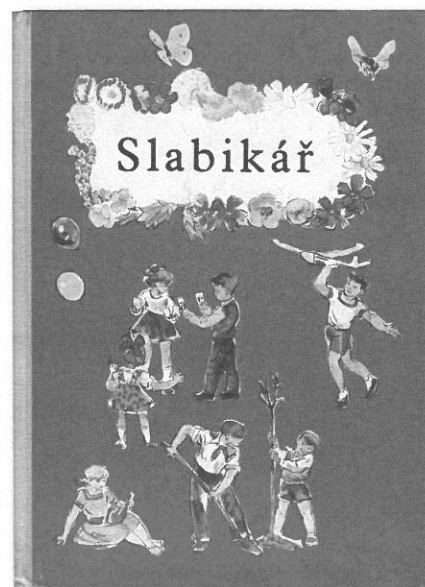
a zakřičel a odtahoval se... Ale já jsem vám řekl, že žádný nepovedený obrazy nedělám! a navíc, já žádný rozbitý prádylky andělíčkům neslepuju...“

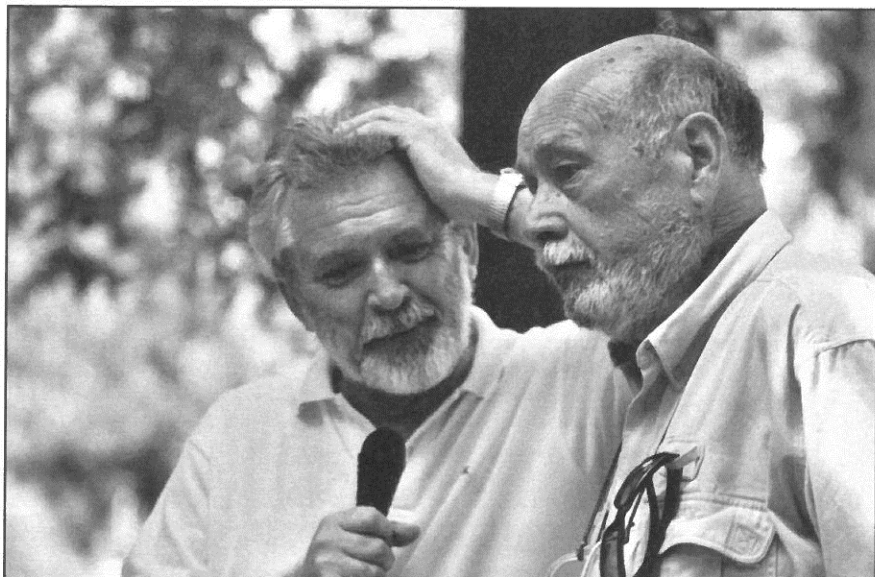
Václav Junek ml. dodává: „Ferdinand trefil tátu dokonale. Včetně kostkovaného vlněného lajblíku například. Mluvil jsem ale kdysi s Jiřím Menzelem o tom, že táta nijak zvlášť nestál o „zasloužilého umělce“, na slabikáři si dvakrát nezakládal, ale předešlím by nikdy nečůral na veřejnosti. To je ale nic proti tomu, jak skvělý je to film. Škoda, že se táta jeho premiéry nedožil.“

Bronislav Kuba

Václav Junek.

Jaromír Hanzlík a František Řehák na Hrabalově Kersku 2003.

Odešel pan abbé

Ve středu 28. června zemřel ve věku 93 let divadelní a filmový herec František Řehák. Za svůj život ztvárnil stovky rolí v divadle, filmu i televizi. Pro nás, hrabalovce, je ale spojený zejména s filmy Jiřího Menzela podle předloh Bohumila Hrabala. Ve *Skřiváncích na niti* si zahrál Drobečka, v *Postřižinách* člena správní rady Vejvodu, ve *Slavnostech sněženek* člena mysliveckého spolku, ve filmu *Obsluhoval jsem anglického krále* představoval Bielera.

Začínal, pod vlivem své matky – nadšené ochotnice, v novobydžovském ochotnickém spolku. Po druhé světové válce nastoupil

do Středočeského divadla v Mladé Boleslavi, odkud v roce 1948 odešel do Městského oblastního divadla v Olomouci. V roce 1951 přestoupil do Divadla pracujících v Gottwaldově, ale po osmi letech se natrvalo do Olomouce vrátil. Často však také hostoval v Praze. Celkem ztvárnil 491 divadelních postav v 5 935 představeních.

Vystupoval rovněž ve 104 filmech a 21 televizních seriálech. Poprvé si ve filmu zahrál v roce 1958 ve Vynálezu zkázy, ale teprve postava abbého v Rozmarném létě (1967) znamenala jeho nástup do světa filmu (1967 – Soud pana Havleny, 1969 – Skřivánci na niti, 1970 – Pasiáns, 1967 – Na samotě u lesa...).

Na Františka Řeháka budeme vzpomínat i v souvislosti s Hrabalovým Kerskem. Byl hostem pátého ročníku 24. května 2003, spolu s Jaromírem Hanzlíkem. Na zahradě Lesního ateliéru Kuba odhalili pomník Pocta Postřižinskému pivu. Zavzpomínal, že se v Nymburce seznámili v roce 1920 jeho rodiče a že v nymburském Hálkově divadle mnohokrát hrál. Pohovořil rovněž o krásné atmosféře při natáčení *Postřižin* v Kersku. „Bylo nám tady s vámi moc pěkně.“ loučil se tehdy.

František Řehák jako Drobeček ve filmu *Skřivánci na niti*.

Chcete se něco dozvědět?

Vážení a milí čtenáři Nymburského pábitele! Jistě si při čtení jednotlivých vydání všimnete, že pod příspěvky jsou podepsáni opakovaně ti samí lidé, všechny nepodepsané články píše já. Nechej si stěžovat – baví mne to. Jenže nejsem vševědoucí, o spoustě akcí, aktivit, novinek se prostě nedozvím a děje-li se něco na druhém konci republiky, ani není v mých možnostech se zúčastnit.

Proto se na vás opět po čase obracím s prosbou o spolupráci. Jste-li u čehokoliv, co by mohlo ostatní kolegy „hrabalovce“ zajímat, napište mi pár řádek. Nemusí to být slohová práce, stačí, když napíšete stručná fakta, svůj subjektivní pohled, případně odkaz na pořadatele. Můj mail je: jan.rehounek@seznam.cz.

Kde se co šustlo

- Vedle Františka Halase, Vladimíra Holana, Richarda Weinera či Jakuba Demla vydalo francouzské nakladatelství Fissile v edici věnované české literatuře výbor z poezie Bohumila Hrabala z let 1949–1952 v překladu Jeana-Gasparda Páleníčka. Luxusně vypravený svazek má název *La grande vie* (*Veliký život*).

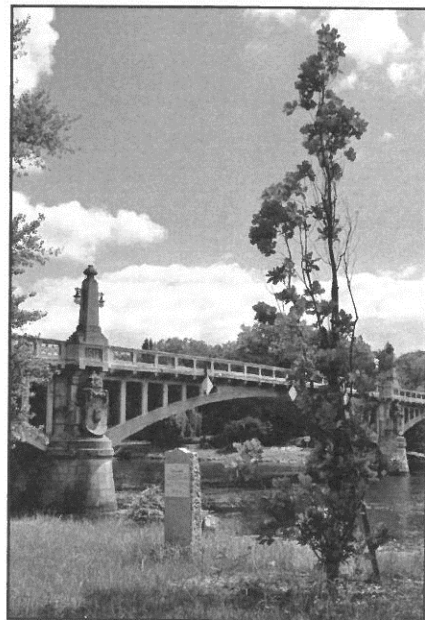
- Máte-li rádi poslech audioknih, pak si určitě obzarejte audioknihu *Obsluhoval jsem anglického krále* v podání Ladislava Mrkvičky.

„Tato audiokniha je spojení kvality s kvalitou. Sama kniha jako taková by určitě figurovala na seznamu mých nejoblíbenějších knih někde na čelních místech – a krom toho ji považuji za jednu z nejlepších českých knih vůbec. Nesmírně silný příběh, který můžete číst mnohokrát, protože v každém období života si v ní člověk najde něco nového, na základě aktuálních životních zkušeností v člověku rezonuje a dotkne se ho něco jiného.“ lze se dočíst v recenzích.

- Z Hrabalových spisů v Mladé frontě už vyšly svazky č. 2, 3, 4, 5 a svazek č. 1 – lyrika se připravuje.

- V úterý 19. září zemřel básník a výtvarník Ivo Vodseďálek. Byl jedním z undergroundových přátel Bohumila Hrabala, spolu s Egonem Bondym založil jednu z prvních českých samizdatových edic Půlnoc.

- Dub zasazený u příležitosti stého výročí narození B.H. u nymburského kamenného mostu, nazvaný Bohoušek (malý Bohoušek Hrabal chodil do sousedící školy), utěšeně roste. Stejně prospívá i ve stejný den, tedy 3. října 2014, zasazený platan Bogan na Zálabí vedle Posezení U Tří Hrabalových koček.

Do Národního divadla na Hrabala

Ano, v Národním divadle, přesněji řečeno na Nové scéně, se premiérové publikum setká ve čtvrtek 14. prosince 2017 s Bohumilem Hrabalem, ovšem nikoli v dramatinizaci některého z jeho textů, ale v opeře *Don Hrabal*. Autorem hudby i libreta je Miloš Orson Štědroň, dirigentem Jan Chaloupecký a v režii Lindy Keprtové hrají a zpívají Roman Janál, Jana Sýkorová, Yvona Škvárová a Yukiko Šrejmová Kinjo. Dále účinkuje smíšený pěvecký sbor Národního divadla a doprovází instrumentální ansámbl o patnácti nástrojích.

Tato opera zpodobňuje poslední léta slavného českého spisovatele, ale rozhodně není jen portrétem „umělce, jako starého muže“. Představuje Hrabala jako osamělého mohykána, pábitele, velkého vypravěče i vtípného glosátora. Prostřednictvím tří zásadních žen svého života zároveň Hrabal odhaluje své niterné stránky a volně nás jimi provází na pozadí dějin druhé poloviny 20. století. V tom vydatně pomáhá i sbor milovaných koček a hejno holubů, kteří byli svědky jeho posledních chvil při pádu z okna nemocnice na Bulovce. *Don Hrabal* je přibíhem umělecké ikony 20. století a zejména velkým sólem pro barytonistu Romana Janála.

Ke svému vztahu k osobnosti Bohumila Hrabala mi pan Štědroň řekl:

„Knihy Bohumila Hrabala mě provázejí od dětství. Čím jsem starší, tím víc obdivuji mnohovrstevnatost jeho jazyka a především sílu jeho vypravěčství, která pramení z nenapodobitelného entuziasmu a fascinace člověkem a lidstvím vůbec. Hrabal je pro mne přímým pokračovatelem velikánů Klímy, Haška a Kafky, k čemuž se ostatně sám hlásil. Svou operu jsem nazval *Don Hrabal*, protože ta tři písmena v úvodu přesně vyjadřují onen mix šlechtictví ducha a moudrého bláznovství, kterým se Hrabal vyznačoval. A také jsem nejspíš chtěl vyjádřit hudbou jeho výrok: Svět je k zetížení krásnej – ne, že by byl, ale já ho tak vidím.“

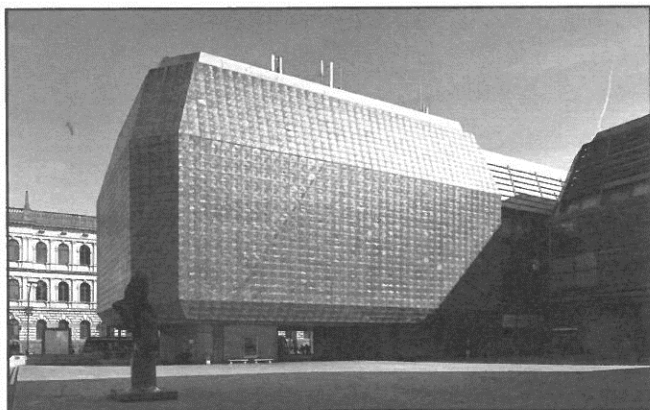
O svém novém díle hovořil Miloš Orson Štědroň také v rozhovoru pro časopis Národního divadla:

S Národním divadlem spolupracujete již dlouho. Kde vlastně vznikl nápad složit operu o Bohumilu Hrabalovi?

„Ten nápad přišel v logické návaznosti na mé předchozí hudebně-divadelní projekty (*Kabaret Hašek*, *Tony D.*, *Divadlo Gočár*, *Velvet Havel*, *Krásné psací stroje!* aj.). V poslední zmíněné inscenaci, uváděné divadlem *Na zábradlí*, se Hrabal dokonce objevuje jako jedna z hlavních postav. Prostě jsem si ho otestoval napřed na malé scéně a poté jsem oslovil vedení Národního divadla. A téma je zaujalo.“

Máte k dílu pana Hrabala osobní vztah? Co nejvíce oceňujete na jeho osobnosti?

„Samozřejmě. Hrabala považuji za jednoho z největších světových spisovatelů 20. století. Oceňuji hlavně jeho nesmírnou citlivost, před kterou blednou surrealisté, magický realismus i postmoderna. Hrabal je oproti nim navíc vybaven ohromnou lidskostí a vypravěčským talentem, kterým navazuje nejen na Haška, ale na Rabelaise, Cervantese, Shakespeara, Balzaca.“

Nová scéna – dějiště nové opery.

Jak vnímáte pohled současné společnosti na Hrabalův odkaz?

„Hrabal je ve světě přijímán jako opravdu světový spisovatel. U nás byl konfrontován s českou malostí nejen za normalizace, ale i v devadesátých letech (vyloučení z PEN klubu). Beru premiéru své opery také jako šanci nastartovat nový hrabalovský diskurz, který se povede napříč českou společností. Ta to totiž na rozdíl od Hrabala potřebuje.“

Je známo, že máte rád multižánrovost – soudobou hudbu, kterou nelze jednoznačně určit – bral jste při komponování v potaz i samotný prostor Nové scény, kde se bude opera uvádět?

„Multižánrovost pro mě znamená hlavně svobodu vyjádření. Operní formu beru jako nejvyšší metu, ve které je možné propojit všechny složky, přičemž hudbu a libreto si můžu určovat sám. Prostor je pochopitelně klíčový. Nová scéna je specifická ve své až hrozivě předimenzované brutalistní architektuře, což je zároveň velká výzva. Novou scénu vnímám jako velké studio, ve kterém jsou diváci posluchači pokaždé účastníky zvukového a scénického experimentu.“

S operní režisérkou Lindou Keprtovou spolupracujete poprvé. Jak se vám společně k dílu přistupuje?

„Linda Keprtová má v sobě právě tu hrabalovskou citlivost, proto jsem ji oslovil. V mé opeře jsou kromě Hrabala samé ženské postavy, což je právě její parketa. Líbí se mi na ní její tvrdohlavost a snaha jít si za svým přesvědčením.“

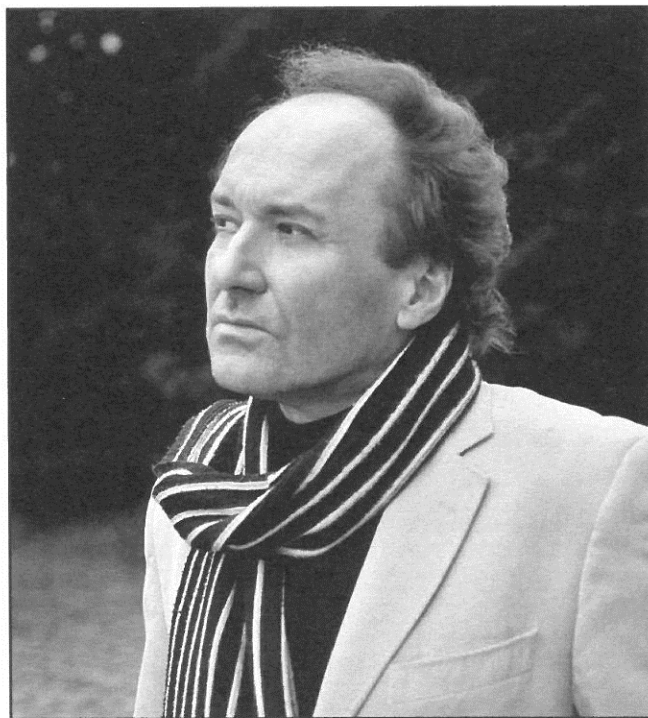
Splňuje Roman Janál, který se představí v titulní roli, vaši představu o postavě Bohumila Hrabala?

„Roman Janál je obrovský profesionál, který u nás téměř nemá obdoby svou stylovou šíří záběru. Je pro mě jasným Hrabalem i díky svým lidským kvalitám.“

A na závěr pár slov Romana Janála, která mi ke své roli řekl:

„Tato role je pro mne zajímavá, ale zároveň velmi náročný úkol. Kniha Bohumila Hrabala jsem četl v době, kdy vycházely a teď se k nim zase vracím. On je pro mne ztělesněním oddanosti svému poslání, stejně jako velké citlivosti, empatie, ale zároveň i zranitelnosti. Doufám, že se nám v devíti obrazech z jeho života podaří všechno tohle dokonale ztvárnit a sdělit publiku.“

Ivan Kott

Roman Janál se těší na roli Bohumila Hrabala.

Zpravodaj Klubu čtenářů Bohumila Hrabala Nymburský pábítel, říjen 2017. Registrace: MK ČR E 1088777. Vydavatel: Městská knihovna, Palackého 1749, 288 02 Nymburk, tel.: 325 512 723. Šéfredaktor: Jan Řehounek, Všechnápská 1666/6, 288 02 Nymburk, tel. 603 238 523, e-mail: jan.rehounek@seznam.cz. Grafické zpracování: Vladimír Kvíz, Ječná 26, 288 02 Nymburk, tel.: 603 415 060, www.kviz.cz, e-mail: vladimirkviz@gmail.com. Tisk: Tiskárna Bofitisk, Potoční 1847, 288 02 Nymburk, tel.: 737 419 930, www.bofitisk.cz. Pro členy Klubu čtenářů Bohumila Hrabala zdarma, volně prodejné výtisky 10 Kč. Náklad 200 ks.